

Gymnasiegemensamma ämnen

GYMNASIESKOLA 2011

Skolverket

Tryck: DanagårdLitho AB

Upplaga: 5 000

Form: AB Typoform

Foto omslag: nedre raden 2:a från vänster Javier Larrea/AGE/SCANPIX,
nedre raden längst till höger IMAGE SOURCE/JOHNËR, övriga bilder Michael McLain

Foto: s 3 Maskot, s 5 Michael McLain

ISBN 978-91-86529-41-3

Beställningsnummer: 11:1224

Stockholm 2011

Gymnasiegemensamma ämnen

I den nya gymnasieskolan finns nio ämnen som är gemensamma för hela gymnasieskolan – engelska, historia, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap och svenska/svenska som andraspråk.

Eftersom alla elever ska läsa de gymnasiegemensamma ämnena får de en nyckelroll för att uppfylla gymnasieskolans uppdrag: att förbereda eleverna såväl för yrkesverksamhet och fortsatta studier som för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Examensmålen ska ligga till grund för planeringen av undervisningen och prägla de kurser, inklusive de gymnasiegemensamma ämnena, som eleverna läser inom ett program.

Omfattningen av de gymnasiegemensamma ämnena varierar mellan programmen. Elever på yrkesprogrammen läser generellt färre poäng av dessa ämnen än elever på de högskoleförberedande programmen. Anledningen är att elever

Utbildningens syfte

2 § Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper.

Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundskolan eller i motsvarande utbildning.

utdrag ur skollagens 15 kap.

på yrkesprogrammen ska få mer tid för programmens karaktärsämnen och bli väl förberedda för yrkesverksamhet direkt efter gymnasieskolan. På de högskoleförberedande programmen utgör de gymnasiegemensamma ämnena en del av karaktären. Högskoleförberedelse utvecklas bland annat genom fördjupade kurser inom de gymnasiegemensamma ämnena.

Varierande omfattning

De gymnasiegemensamma ämnena bygger vidare på elevernas kunskaper från grundskolan och har som uppgift att befästa och vidareutveckla dessa. Ett exempel är det gemensamma stegsystemet i engelska som löper från grundskolan till gymnasieskolan. Det är samma språkliga färdigheter som utvecklas och fördjupas men med mer avancerade texter och talsituationer kopplade till yrken eller fortsatta studier. Du som är lärare ska inte behöva upprepa det som eleverna redan har arbetat med i grundskolan.

I den nya gymnasieskolan är historia ett nytt gymnasiegemensamt ämne. Historia ökar elevernas möjlighet att förstå skeenden i vår omvärld och därmed också förmågan att delta i samhällsliv och samhällsdebatt.

Ytterligare en förändring är att estetisk verksamhet inte blir ett gymnasiegemensamt ämne.

Tabellen nedan visar hur de gymnasiegemensamma ämnena varierar i omfattning mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program.

	Engelska	Historia	Idrott och hälsa	Matematik	Naturkunskap	Religionskunskap	Samhällskunskap	Svenska/Svenska som andraspråk
Yrkesprogram	100**	50	100	100	50*	50	50*	100*
EK	200	100	100	200	100	50	200	300
ES	200	200	100	100	100	50	100	300
HU	200	200	100	100	100	50	100	300
NA	200	100	100	300	0***	50	100	300
SA	200	100	100	200	100	50	100	300
TE	200	50	100	300	0***	50	100	300

* På Barn- och fritidsprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet är samhällskunskap 1a2 och svenska/svenska som andraspråk 2 en programgemensam kurs. På Barn- och fritidsprogrammet är dessutom naturkunskap 1a2 en programgemensam kurs.

** På Hotell- och turismprogrammet är engelska 6 en programgemensam kurs.

*** På Naturvetenskapsprogrammet ersätter karaktärsämnena biologi, fysik och kemi ämnet naturkunskap. På Teknikprogrammet ersätter karaktärsämnena fysik och kemi ämnet naturkunskap.

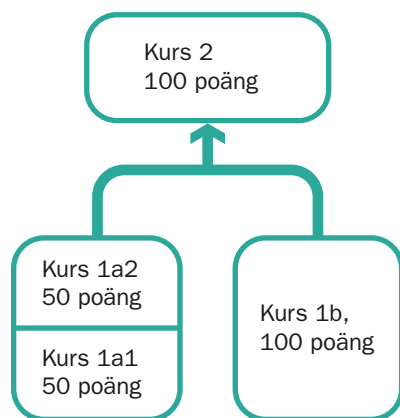
Ytterligare kurser i de gymnasiegemensamma ämnena kan förekomma inom vissa inriktningar och/eller i vissa programfördjupningar.

Alla elever i gymnasieskolan har rätt att läsa grundläggande högskolebehörighet under sin utbildning. På vissa program kan eleven göra detta inom ramen för programfördjupningen och det individuella valet. På andra program kan elever behöva läsa utökat program.

Olika kurser för olika program

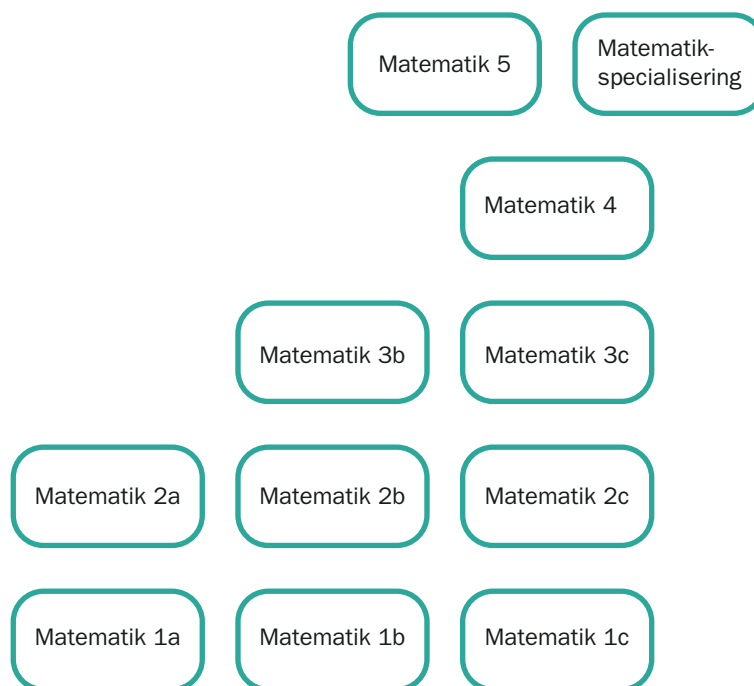
I historia, samhällskunskap, naturkunskap och matematik finns olika kurser för olika program.

I ämnena historia, samhällskunskap och naturkunskap finns dels en inledande 50-poängskurs (1a1), dels en inledande 100-poängskurs (1b). Elever på

yrkesprogrammen läser den inledande 50-poängskursen i varje ämne. På de högskoleförberedande programmen läser eleverna den inledande 100-poängskursen med undantag för teknikprogrammet som läser 50-poängskursen i historia. För elever som har läst den inledande 50-poängskursen och vill komplettera upp till 100 poäng finns en påbyggnadskurs om 50 poäng (1a2). De två 50-poängskurserna motsvarar 100-poängskursen. Bilden till vänster visar konstruktionen för de inledande kurserna i ämnena historia, samhällskunskap och naturkunskap.

I ämnet matematik finns olika ”spår” för olika program. För yrkesprogrammen finns ett spår med en inledande kurs och en påbyggnadskurs om vardera 100 poäng (a-spåret). För Ekonomiprogrammet, Estetiska programmet, Humanistiska programmet och Samhällsvetenskapsprogrammet finns ett spår med tre kurser om vardera 100 poäng (b-spåret). För Naturvetenskapsprogrammet och Teknikprogrammet finns också ett spår med tre kurser om vardera 100 poäng (c-spåret). Elever på yrkesprogrammen som vill läsa mer matematik hoppar in på b- eller c-spåret för den tredje kursen. Därefter finns kurser på nivå 4 och 5 som gäller för samtliga tre spår. Nedanstående bild visar hur ämnet matematik är konstruerat.

Ämnesplanernas uppbyggnad

Det är regeringen som beslutar om ämnesplanerna för de gymnasiegemensamma ämnena och Skolverket som beslutar om övriga ämnesplaner. Ämnesplanerna ska styra undervisningen. En ämnesplan beskriver ett avgränsat kunskapsområde. Namnet ämnesplaner betonar att kurserna ingår i en större helhet. Ämnesplanerna är uppbyggda på samma sätt för alla ämnen i gymnasieskolan, nämligen som i nedanstående figur.

Syfte

Ämnets syfte beskriver vilka kunskaper eleverna ska utveckla. I syftet ingår ett antal nummerade mål för ämnet som uttrycker det som ska betygssättas.

Kurser i ämnet

För varje ämnesplan finns ett stycke som anger vilka kurser som ingår i ämnet. Där framgår också om kurserna bygger på en eller flera andra kurser. Kurser som bygger på varandra betecknas antingen med siffror eller med olika namn. Det finns också angivet om en elev kan läsa en kurs flera gånger med olika innehåll och vilka kurser som överlappar varandra där eleven inte kan ha betyg i båda.

Kursens namn och poängomfattning

Här beskrivs vilka av ämnets mål som kursen omfattar.

Centralt innehåll

Det centrala innehållet anger vilka områden som ska behandlas i en kurs. Genom att undervisningen utgår från det som står i det centrala innehållet får eleven förutsättningar att utvecklas mot målen i ämnet.

Centralt innehåll är inte bara stoff utan kan även vara metoder, begrepp och teorier. Det kan vara olika detaljerat och konkret beroende på kursernas karaktär och poängomfattning

Det centrala innehållet anger just det innehåll som är centralt i kursen. Det som står angivet i det centrala innehållet måste läraren behandla. Därutöver kan läraren också välja annat innehåll.

Kunskapskrav

Kunskapskraven anger kvaliteten på elevens kunskaper och färdigheter i förhållande till målen. De är formulerade som en helhet och uttrycker vad eleven gör på alla nivåer men med olika kvalitet. Kunskapskraven är relaterade till det centrala innehållet i kursen och har en koppling till ämnesplanen som helhet.

Skolverket

www.skolverket.se